

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

J. GINÉ Y PARTAGÁS.

—
Eminencia frenopática,
higienista de talent
y defensor consequent
de la idea democrática.

Dóna conferencias, cura,
es benvolgut de tothom
y escriu llibres tan bons com
Misterios de la locura.

CRÓNICA.

TÓMBOLA FONTOVA.

Lo *Centre Català* ha tingut la felis idea de honrar la mort per tothom sentida, del gran artista Fontova, organisant una tómbola al objecte de auxiliar à la familia del desventurat actor.

La noticia ha sorprés à molts.

¿Es que, en aquest país l' home que al cultiu del art consagra 'l seu talent y 'ls millors anys de sa existencia, al morir prematurament, no pot anarse'n de aquest mon ab lo consol de deixar la sort de sos fills perfectament assegurada y à cubert de totas las necessitats?

Aixis es, en efecte, per trist que siga tenir que confessarho.

Lo pintor, l' escriptor, lo músich, lo cómic, fins aquells que més valen com lo plorat Fontova; tots los que han consumit la vida fentnos gosar ab las mostras de son talent y de son geni, per regla general, son de pitjor condició que 'l bolsista, que 'l botiguer, que l' industrial, que 'l comerciant, y que tots quants viuhem pensant únicament ab ells y gens ni mica ab los demés. ¿Quin de aquests homes consagrats al cultiu del art ó de las lletres logra aquí à Espanya avançar un passament, que assegurí 'l seu benestar en los tristos días de la vellesa, ó després de la seva mort, lo pá dels seus fills?

Bèn pochs... Potser ni un.

Y no 's dirá à fé que 'l pobre Fontova, no sigués un home ordenat, molt de sa casa, per qui cada duro tenia cinch pessetas y cada pesseta trenta quatre quartos.

Ni se li coneixian vicis, ni inclinacions derrotadoras. Estimava ab deliri à la gent de casa seva. Essent jove, se sacrificá per sa pobra mare, que únicament d' ell podia refiarse... després, à mida que treya major sou del teatro, veyà augmentarse sa familia, y ab lo noble desitj de donar à sos fills una educació la més esmerada y profitosa possible, esmersava per conseguirho tots los medis de que disposava.

La brutalitat de la mort vingué à interrompre sos somnis de color de rosa, quan estavan pròxims à realisarse. Y se 'n aná del món, ell, pare amantíssim, portant clavada al cor una espina: —¿Qué será de vosaltres quan jo falti?— preguntava à la seva esposa en sos darrers moments.

*

Als amichs, als admiradors del genial actor catalá, 'ns toca ara tornar una resposta.

No 's tracta tant de assegurar lo pá, per una temporada més ó menos llarga, à la familia Fontova, com de completar l' obra santa qu' ell havia emprés plé de fé y que no pogué deixar terminada. Completada aquesta obra, la sort de una familia digna de l' estimació de tots los seus conciudadans, queda fora de tot perill.

La base de la felicitat de aquesta familia, es que 'ls dos noys Conrat y Lleó pugan terminar la seva educació artistica, ab tants bons auspicis comensada en lo Conservatori de Brusselas. Unicament los qui coneixém lo mérit de aquests dos noys y sas bonas condicions lo mateix com artistas que com à fills, sabém que dintre de un any, dintre de dos anys à més tardar, serán los més fermspuntals de la seva familia, los més dignes successors de son amantíssim pare.

¿Qué 'ls falta ara com ara? Poca cosa: que se 'ls ajudi à pujar los darrers grahons. Que pu-

gan estudiar ab tot esplay, sense tenirse que preocupar, en sa orfandat, de las miserias de la vida material, de la escassés que pot afectar à sa mare y à sas germanas. Estudiar ab lo descans, ab la tranquilitat, ab que ho haurían fet de haver viscut lo seu pare...

En una paraula: los que estimavam al actor que no tenia altra afició que 'l teatro, ni cap més amor que la familia, ja que pèl teatro l' hem perdut irreparablement, per lo tocant à la familia hem de imposarnos l' honrós deber de sustituirlo momentáneament.

L' idea de celebrar una tómbola à fi de favorir ab sos productes à la viuda y als orfes de Fontova es la forma més práctica, més factible y més digna pera lograrho. Per aixó l' acullim y 'ns fém propagadors d' ella.

A la tómbola Fontova poden contribuirhi 'ls literats y 'ls artistas en senyal de fraternitat; poden contribuirhi aixis mateix los admiradors del genial actor, los que tant s' havian recreat durant 25 anys, ab son pasmós talent, es à dir: totas las classes socials de Catalunya.

Los que 'ls días del benefici de Fontova, enviavan à son quarto recorts carinyosos, omplint de goig al artista, poden avuy consolar l' ànima seva, si es que desde l' altra vida véu lo que passa aquí, prenent part en la tómbola del *Centre Català*, encaminada, com havém dit, al logro complert de la seva ilusió més volguda; encaminada à assegurar totalmente la carrera dels seus fills, y ab aquesta 'l benestar de tota la seva familia.

Sols després de conseguir aquest objecte podrém creure que 'l plorat actor *descansa en pau*.

LO ROMIATJE DEL ÀNIMA.

Una obra de Victor Balaguer sempre será bèn rebuda à Catalunya, molt més si aquesta obra está escrita en vers y en catalá. No sols cronològicament sino també en ordre de mérit, lo *Trovador de Montserrat* es un dels primers poetas de nostre renaixement.

Agaféu qualsevol d' sas inspiradas poesias y desde 'l primer vers coneixréu qu' es seva.

«Fou una nit à mitja nit. De sopte aixecantse dins mí, brava y resolta mon ànima m digué:

— Me 'n vaig. La dama de tos pensars secrets vol qu' en romiatje vis ti 'ls llochs que un día recorrerem tu y jo, cantant l' amor, la fé y la patria.»

¿De qui poden ser aquests versos sino de don Victor? Ab ells comensa 'l poemet *Lo romiatje del ànima*, qu' ell ha tingut à bè batejar ab lo nom modest de causó.

Aneulos llegint y sentiréu que 'l poeta vos fá volar ab las sevas alas, y se 'us emporta vers uns espays amples y lluminosos, tots ells impregnats de poesia.

Tè 'l poeta una fuga poderosa. Los versos brollan de sa imaginació à raig fet: no tenen ressalts, no troba entebanchs, perque en lloch de rastrejar per la terra, vola per l' espay.

Y 'ls anys no li pesan.

Lo mateix poeta dels *Cants de Italia*, de *A la Verge de Montserrat*, de tantes y tantes inspiradas composicions que li valgueren primer que à ningú 'l titul de Mestre en los bons temps de la seva joventut ardorosa y romántica, torném à trobar avuy à la volta de trenta anys, en lo *Romiatje del ànima*.

SORTEIG DEL 1.º DE FEBRER.

ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL N.º 1.

PLAZA DE LA CONSTITUCION

GRAN RIFA ELECTORAL - CONSERVADORA

ELECCIONS DIPUTATS
TOTS LOS BITLLETS SORTIRÁN PREMIATS

— ¡Tot hi va! ¡vagin entrant!
¡la gran rifada es aquí!
¡Au, senyors, que ja sabem
los bitllets que han de sortir!

¿Cóm nó si aquest *Romiatje* es una verdadera resurrecció de aquells recorts jovensáns?

L'ànima del poeta se'n va á recorre 'ls llocs mateixos ahont, com diu la estrofa qu' hem citat, havia cantat lo poeta l' amor, la fé y la patria. Passa las costas del Garraf esquerp, y al trobarse damunt de Barcelona, entona 'l salm de amors de la seva juventut.

Una série d' estrofas calentas, vigorosas, enumeració de las virtuts del amor, constituïxen aquest salm.

«Jo visch en la mirada de flama voluptuosa que llença de una nina l' ull reluzent y encés, y só l' aire balsámich de una boca de rosa

que ab un sospir s' exhala ó qu' esclata en un bés »

De Barcelona l' ànima peregrina 's traslada á Montserrat á l' hora matinal:

«Los estels y la celístia formavan com un march á la montanya dels cicles llegendaris, y per sobre, ab lo sel blau espurnejant d' estrelles apareixia 'l manto de la Verge.»

Lo *Cant del ànima, á la Verge*, está plé de unció. Y l' ànima de una esbrandida 's traslada a'l Pirineu, bressol de la patria catalana, y allá 'ns deixa sentir l' enérgich *Serventès de l' aplech dels morts*, impregnat de una poesia que recorda la dels trovadors provensals, barreja de planys y amenassas, pera terminar son romiatje entonant la *Cansó de las terras llemosinas*, him-

ne espléndit dirigit á ensalsar la gloria y la hermosura de nostra estimada terra.

Tal es lo nervi, ó millor l' argument del poema, apenas bosquejat.

Unicament llegintlo ó millor encare sentintlo llegir per son autor mateix, conforme va ferho l' últim dissapte, en lo Saló de la *Lliga de Catalunya*, poden apreciarse las altíssimas condicions de una obra tant regalada, tant juvenil, tant plena de inspiració.

* * *
La política que durant tants y tants anys nos havia arrebatat al gran poeta, nos lo retorna ab lo cap plé de neu; mes ab lo cor plé de foch, ab la imaginació exuberant de inspiracions. Nosaltres desitjém que no siga aquest l' últim triunfo á que 'ns convidi, en honra y bé de las lletras catalanas.

P. DEL O.

SONET.

Pendre un tren especial, aná á tal poble,
allí *matarhi* un jorn per *matá* 'l fástich,
pronunciar un discurs encomiástich
y admetre 'ls ápat per... partida doble.
Portá sempre d' escolta, lo més noble
del partit que s' es *jefe*; ser elástich
(que vol dir aclarir ó espessí 'l mástich
que ha de fe' anar las rodas d' aquest moble
que fá escalá l' poder); ferse simpátich
atacant furiós l' home antipátich
del poble, encar que sigui un *paralítich*,
prometre lo que 's vol, tirar floretas
al sexo bell, passant per las *baquetas*...
qui sápigá fe aixó es un gran polítich.

J. ROIG CORDOMI.

PROGRESSOS.

La ciencia está sempre enrahonant. May acaba de dir l' última paraula.

¿Surt una invenció maravellosa?

A continuació se 'n presenta un' altra que encare ho es més.

¿Un sabi construeix avuy una máquina que pela patatas automáticamente?

L' endemá un altre sabi compareix ab un aparato que fabrica biftechs sense carn.

¿Aquell inventa la producció mecánica d' ous de gallina?

Aquest descubreix la fabricació artificial de pollastres ab cresta y tot.

Es un moviment continuu. Caminém de sorpresa en sorpresa; més ben dit, no 'ns donan temps de sorpendrens de res, porque una invenció ve darrera de l' altre y un descobriment segueix al altre descobriment...

Pero lo que acaba de inventarse aquests dias, supera ja á tot lo imaginable. Es alló de quedarse pensatiu y murmurar ab una barreja d' espant y admiració:

—¿Ahont anirém á parar?

Se tracta *nada menos* que d' una máquina pera fer ploure.

En rigor, la idea no es absolutament nova. Alguna vegada se 'n havia parlat y fins hem vist dibuixos representant l' aparato. Pero passava ab aixó lo mateix que ab los globos: cada dia 's *descubreix* lo medi de dirigirlos y per ara 'ls globos van desbocats lo mateix que caballs furiosos

per aquests mons de Dèu sense direcció ni guia que hi valgui.

Ara va de veras. La máquina de fer ploure, inventada ultimament, es una cosa seria y positiva. Un nort-americà l' ha descuberta: lo govern de la gran República, convensut de la bondat de la invenció, l' ha presa pèl seu compte y un dia d' aquests ha de tenir lloch la inauguració oficial del assombrós aparato.

Es á dir que á Nova-York, dintre de pochos dias estant seré y fent sol, *plourá d' ordre del govern*.

N' hi ha per esgarriarse.

¿Han calculat vostés tot l' alcans, tota la transcendencia d' aquesta prodigiosa innovació?

¡Ploure per mandato del govern, de real ordre com qui diu! ¡Tenir l' abundancia d' aygua y las sequias en mans de la autoritat!

Com més hi penso, més m' espantan las consecuencias que d' aquesta invenció poden originarse.

En pahisos decents y formalment organissats, ab governs serios y administradors integros, la máquina de ploure será un aconteixement, una font de progrés y benestar.

Pero suposém per un moment que l' aparato s' universalisa y atravesant los mars y las fronteras s' introduheix á Espanya, monopolissat pèl govern.

¿Qué passarà llavors aquí?

Lo mateix que passa ab tots los descobriments útils: qu' en lloch de favorirnos, acabarà per convertirse en una calamitat.

Si ara que de la pluja se 'n cuyda la Providencia la cosa no marxa massa bè, quan se 'n cuydi 'l govern marxará encare pitjor.

Desde luego —ja ni cal dirho— *plourá* quan l' aygua no 'ns convingui, y en ocasións en que 'ns siga necessaria, hi haurá sequetat.

Los pagesos ministerials tindrán sempre la pluja á la sèva disposició; en cambi 'ls enemichs del govern s' haurán de rosegar los punys sense veure una gota d' aygua.

¿Que á Zaragossa xiulan al president del govern? En arribant á Madrid, ordre al director general de la pluja de que en tot lo regne d' Aragó no hi plogui en dos ó tres istius.

¿Que 'ls vebins de Vilamema aixecan una estatua á qualsevol ministre?

La máquina de ploure cap allá, y que 'ls raji aygua fins que 'ls de Vilamema iuguin prou.

Lo govern convertirá la sèva facultat *plujosa* en arma electoral.

—«¡Ay dels pobles—dirán los diaris ministerials—ay dels pobles que votin contra 'l govern! Estarán privats de pluja mentres lo nostre partit mani.»

Los candidats dirigirán manifestos als electors en que 's llegirán frasses per aquest istil:

«En fi, conciudadáns ja coneixéu la méva honoradés, ja tenu probas de la méva consequencia y ja sabéu l' amistat que m' uneix ab lo ministre que administra las plujas.

»Si m' entreguéu los vostres vots, jo us prometo acabarvos la carretera, dotarvos d' una iglesia nova y concedirvos un ruixat cada semana.

Aixís com ara van comissions á Madrid á sollicitar la derogació del tractat ab Alemania, llavors n' hi anirán á demanar pluja pera tal ó qual comarca.

—¡Es clar!—sentirém dir de vegadas:—¡es clar que en la hisenda de fulano hi plou sovint!... ¡com que t' un parent diputat!...—

Si al govern li agafa mandra, serà capàs de fernes passar mesos y mesos sense aygua.

Devegadas, per una confusió de disposicions que aquí 's véu sovint, s' equivocarán los noms y plourá allí hont no hi fassi falta la pluja ó viceversa.

Y ¡Dèu nos quart del dia en que fós ministre algún parent d' un fabricant de parayguas!... Ja 'ns podriam preparar á tomar la pluja dos ó tres anys de carrera.

Pero lo gros, lo monumental serà en las questões d' ordre públich.

Supósinse que s' organisa una manifestació contra 'l govern

L' autoritat prepararà la màquina de ploure y en lo moment de més entussiasme ¡plai! deixarà caure un diluvi sobre 'ls manifestants, obligantlos á retirar-se ab las camas al coll y las calsas arremangadas.

A. MARCH.

LA IGNOCENCIA.

—Y donchs, senyora Catarina, ¿tan mateix van anar al ball de màscaras?

—Sí, senyora, sí; y que 'ns vam divertir molt. Jo no hi havia estat en ma vida, y li asseguro que vaig quedar *espalmada*...

—¿També 's va disfressar vosté?

—¿Qu' está borranga? ¿A la mèva edat vol que vaja á posarme careta á la cara? No 's va disfressar ningú més que la noya gran, la Ignocencia: jo y la petita y vam anar de paysanas, vull dir ab *traca* natural, una mica endressadas y res més.

—¿De qué 's va vestir la Ignocencia?

—Si vol que li diga la veritat, ni ho sè. Ella va dir-me que anava de *caparitxo*: duya una faldilla curta, molt curta, tota vorejada de cascabells; unas mitjas ratlladas, que 's veyan casi bè fins la lliga-cama y un cosset escotat ab molta gracia, ensenyant los brassos y gran part del coll. Va *llamar* la atenció de tota la concurrència.

—¿Y va ballar forsa?

—¿La Ignocencia?... ¡Ja ho crech! Encara no vam entrar, ja va tenir al demunt una colla de joves, que no la deixavan ni respirar casi bè. Sobre tot un, que van dirnos qu' es conde ó noble ó no sè qué, va aficionars'hi de tal manera, que 's pot dir que en tota la nit no va apartarse del seu costat. ¡Quin jove més amable y més obsequiós!

—Es á dir que...

—¿Qué diu? Jo vaig quedarne encantada. No feya com aquells senyors desdenyosos y carregats de fums, que quan ballan ab una pobra ni se la miran. Se la menjava com qui diu ab los ulls y sempre li estava dihent cosas. ¡Hagués vist ab quin carinyo la agafava! Semblava que fossin parents. Fins va convidarnos...

—¿A pendre café?

—¡A sopar! Vam entrar al restaurant al ser la mitj' hora, y 'ns va obsequiar de valent.

—¿Que 's va treure la careta la noya llavors?

—Veu... aixó sí que no ho sé, porque com lo restaurant era plé, y junts en una taula no hi cabiam, lo conde y la Ignocencia van tenir de sopar lluny de nosaltras, en un quartet petit...

—¡Ah, ja!... ¿Y qué va explicar-li ella del sopar?

—Va dir-me que havia anat tot molt bè... Pero lo bo va ser al sortir del ball... ¿Creuria que va acompanyarnos á casa en cotxe?

—¿A totas tres?

—No; 'l cotxe era d' aquells petits, y no més hi cabian ell y la Ignocencia. La petita y jo vam anar á casa á *pata*... Y veji lo que son las cosas: més aviat hi vam arribar nosaltras á peu, que no pas ells á caball...

—Devian anar á... donar un vol...

—P' tser sí, porque ja li dich, era un jove molt atent...

—Vaja... me 'n alegro de que passessin tots tan bona nit, sobre tot la Ignocencia...

—Gracias...

—Ara ja 'm guardarà confits, ¿eh?

—¿De casament?... ¡qu' es plaga!...

—De casament... ó de lo que 'n surti...

MATÍAS BONAFÉ.

¡FRET!

(MONÓLECH D' UN PELAT.)

¡Aixó no pot pas seguir!
¡Llamp del cell! Si aixó durava,
demá mateix m' embarcava
per l' Africa. ¡Quin patí!

¡Es que no 's pot doná un pas!
Tan sols s' está bè al café;
pero just surts al carré,
quedas fret pitjor que glas.

Y al café no pots estarhi.
Alli no 't passen cap sou,
y avuy dia, qui no 's mou
no guanya ni 'l necessari.

Ja 'ls dich jo qu' hem arribat
á un punt que m' hi desespero:
sempre 'ns trobém sota zero.
¡Vaya un hivern desditxat!

Quan se topan dos amichs,
tots dos dihen lo mateix:

—¡Quin fret que fá! ¡N' hi ha un feix!—
Lo que no hi ha son abrichs.

Parlém bè: d' abrichs n' hi han.
Sobretodos, carrichs, pells,
per tot jo 'n veig á parells ..
fins ne venen al Encant.

Mes d' aixó no 'n treurém res;
poch es qu' als aparadors
hi haja abrichs de tots colors,
si 'l que faltan son dinés.

Jo ja tinch capa, ¡quin cas!
«Una capa tot ho tapa.»
La meva tot ho destapa.

¡Més que capa es un cedás!

M' hi dono dos ó tres vols,
l' estiro quan puch. ¡La pobra!...
Quan més la estiro més s' obra
de tots sos forats. ¡Son molts!

Encar que ningú ho diria,
perque semblo un perdulari,
estich *suscrit* al *diari*
d' una xocolateria.

Siga com siga, 'l fet es
que 'l lleigeixo. Días fa
que solzament sap parlá
d' aquests frets tan.. *extrangés*.

«Que á París tot s' ha glassat,
que al riu Sena s' hi patina,
que á Londres tot es neblina,
que 's congela 'l Llobregat,
que á Nissa de nit y dia
fa més fret que á Dinamarca,
que las estatuas del *Parca*

MADRILENYERÍAS.

Lo fret per tot s' ha sentit,
 y en proba, aqui hi ha la mostra
 que 'ns envia avuy lo nostre
 corresponsal á Madrit.

totas tenen pulmonia.»

En fi, vaja, tant atipa
aqueix fret extraordinari,
que sòls llegint lo *diari*
un home ja s' encostipa.

Un consol me queda sol.
Quan en la Siberia penso,
qu' aquí fa caló 'm convenso.
¡No deixa de sé un consol!

LLUIS MILLÀ.

LOS XIQUETS DE VALLS.

A la casa de la vila
al mitj dia farán cap.
CLAVÉ.

Lo magnífich ajuntament acaba de fer la solemne entrada a la casa de la vila, ab acompanyament de músicas, jegants y nanos, *xiquets de Valls y diables*, bastonets y demés moixigangas de carrer, que, ab sos abigarrats y llampants trajos, son la alegría y la diversió de las criaturas que 'ls segueixen embadalits durant tots 'ls días de la festa major: la orquesta ha llensat l'última nota de la marxa *Boulanger*, ab la que acompanyava 'l magnífich; han callat las grallas y 'ls timbals; los jegants han fet sa majestuosa entrada... de panxa al sol—per no permetre altra cosa la sèva alsada—als baixos de la Casa de la vila; los del ball de bastons han ballat sa darrera evolució, ha petat lo tro de la darrera carretilla dels diables, y han cesat totas las altras moixigangas de fer cabriolas y bestiesas, després de haver pres sos individuos un bany de sol y de suhor.

* *

La plassa s' ha anat omplint: no pot contenir ja la jentada qu' en ella hi ha fet cap, ansiosa de contemplar los arriscats *castells* dels intrèpits *xiquets de Valls*; los balcones plens a vessar de un bè de Deu de caras bonicas, alegres y rialleras resguardadas dels ardents raigs del sol, no tan ardents com los de sas provocadoras miradas, per las viroladas y flamants sombrillas, las que, al batrehi lo sol, lluhén com brunyidas cúpulas de minarets morúns; a la plassa, mirada desde 'ls balcóns, sembla que hi hagin estés una catifa feta de retallets de mil colors, tal es la varietat de tons que hi domina.

Y tota aquesta munió de gent, formigueja, movent cridoria aixordadora, al entorn d' una gran taca blanca que senyala la presencia dels *xiquets*, tots ells en mànegas de camisa y espi-tregats, ensenyant sos colrats pits, sas caras escardalencas y sos brassos nervuts y ossosos com brancas de garrofer.

Van a fer lo *castell de nou*; l' any passat lo va fer la colla *Nova*, y, está clar, la *Vella* no ha de quedar enrera, al contrari, vol fer més, vol ferlo net.

—Mireu qu' es temeritat y quedaréu malament—objecta algú.

—¿Que quedarém malament?—saltá 'n Salvador, lo cap de colla.—¡Malvinatje!... si no 'l fem no cobrém;—y dirigintse al grupo de companys que 'l volta, continúa:

—Apa, *xiquets*, a probarlo, y que cadascú tregui las forsas de repuesto.

* *

Tres blochs, que aixís poden anomenarse, de forma humana y de amplas y macissas espatllas,

entrellassats de brassos, se disposan a servir de pedras angulars, omplintse 'l vuyt qu' entre ells queda ab altres cossos no menys fermes y agarrats; agrupantse altres a son entorn en apretat x, quedant format aixís una especie de talús rort y macís com mur ciclópeo y que ha de resguardar al castell de esllavissadas.

Ja pujan los *segóns*; tres atletas que han de sostindre sobre sas espatllas lo movedís edifici de carn humana, y en un moment, desapareixen la meytat de sos cossos enterrats per un verdader llenyar de brassos, que, com si fossen estanallas, quedan aferrats a las cuixas y al ventre de las camas dels tres atletas.

Redoblan los timbals, las grallas comensan la característica tocada *dels castells*, y 'ls *tersos* pujan sobre dels *segóns*, y 'ls *quarts* sobre dels *tersos* y ¡amunt!...

Los *xiquets* van fent la pausada ascensió per aquellas tres movedissas columnas. Lo *castell* vá formantse poch a poch; los grallers van tocant ab cuidado y pulcritud fent eixir de las grallas unas notas tan trémulas y llastimosas, que més semblan gemèchs que no altra cosa, y 'ls *xiquets* ¡amunt!... ¡amunt!... ¡amunt sempre!... aguantant l' alé temerosos de que 'l sèu mateix respir pogués desfer lo castell avants d' esser terminat.

De tant en tant, petites convulsions, com si fossen esgarrifansas de fret, fan trontollar tot lo castell, y 'ls més jovenets que encare son a mitj camí, suspenen per un moment sa penosa ascensió, mentres los de abaix los animan cridant:—¡No es res!... ¡ánimo!... ¡amunt... amunt sempre!...—y continúan pujant, sense gosar dirigir la vista abaix, assegurant son petit peu nú al ventre de las camas y enrotllant sos brassos a la cintura dels que troban a son pas, lo mateix que branquilló d' eura trepadora per soca de pollancre...

* *

Tothom veu ja 'l castell fet: una esbranzida més y l' *euxaneta* arriba a puesto.

—¡Amunt!... ¡amunt!... continúan cridant los de abaix, quan de sopte, un crit donat per un miler de bocas a l' hora, ressona en la plassa: un dels *segóns* flaqueja; ha fet una contorsió imprimit tals horribles convulsions al castell, que li donan l' especte d' un jegant atacat de epilepsia.

Lo castell va a terra... pero no; aquí están los grallers, que sabent l' alé que dona 'l toch de *aleta*, emiteixen aquella nota prima, estrident y sostinguda de cop y trinada després acompanyada del redoble dels timbals, qu' es la senyal de que l' *euxaneta* ha arribat a lloch y que 'l castell queda terminat.

¡Quina reacció ha sobrevingut!.. Tots fan un suprem esforç.—¡Animo!... ¡aguanta!... amunt *xiquet*!... y mentres las grallas continúan trinant, lo castell se equilibra y l' *euxaneta*, animat pèls de abaix, arriba 'l cim, fá l' *aleta* y un atornador aplauso ressona en tota la plassa.

Lo castell está fet: ¡miraulo que ferm! sembla que estigui arrelat a terra: l' engrallat que forman los brassos y camas dels *xiquets*, li dona l' especte de altra torre Eiffel de carn humana.

* *

Ja 'l desmuntan: los *xiquets* se escorran per sas movedissas columnas més llisquents que per un pal ensabonat, y després d' un moment de disputada sobre la causa del perill que 'l castell ha corregut, tornan altra volta a ferne un altre,

Senyora y majora.

Las pubillas y 'ls hereus.

L' EMINENT Y MALAGUANYAT ACTOR
D. LLEÓ FONTOVA

GLORIA DE LA ESCENA CATALANA

REPRODUCCIO

D' ALGUNS DELS PRINCIPALS PERSONATJES CREATS PER ELL.

(Segona sèrie.)

(Clichés de don N. Nobas.—Propietat y tiratje de don R. Areñas.)

Lo Contramestre.

Un embolich de cordas.

Lo Rector de Vallfogona.

Senyora y majora.

Una noya es per un rey.

La pajesca d' Ibisca.

Lo jardí del General.

Los tres toms.

y després un altre, sense denotar aquella gent de bronze, lo més petit cansament.

Y van desapareixent los espectadors de la plassa, pera anar cada hu á casa á fer honor á la ben provehida taula que troban ja parada ab lo millor joch de blanques estovallas y tovallons despedint aquell sanítos flayre de bugada, que aviat se confón ab los apetitosos perfums que exhala la suculenta y abundant sopa, que ab prou feinas pot contenir la florejada y descomunal sopera de pisa, y generalisantse la conversa, que, naturalment, recau en los fets del dia; sobre si 'l predicador ha estat més ó menos eloqüent que 'l del any passat; si la missa que ha executat la orquesta l' havian tocat ja alguna altra vegada; si 'l vestit de fulana era millor que el de zutana, y acabant per estar tots conformes, en que 'ls xiquets de Vall's se havian lluhit com cap any, y sobre tot, en lo gran castell del dia, lo castell de nou. RAMÓN RAMÓN.

PRE-HISTÓRICA.

Naix al mon lo primer pöeta,
fa 'l primer vers armoniós.
No podent perpetuarlo
lo canta cent y cent cops.
Mort ell, y de boca en boca
dura una generació.

Ab la punta d' una fletxa
mil anys després, un altr' hom,
que l' ha après del seu besavi,
lo graba á un arbre del bosch.
Y 'l primer desitj de gloria
li fa posá á baix son nom.

Passan sigles y més sigles,
l' arbre geganti s' ha mort.
Per escalfar sas ovellas
l' arrencaren uns pastors,
y 'ls signes imperceptibles

poch á poquet borrará 'l foch,
deixant del vers y del arbre
tan sols un tros de carbó;
borrant d' aqueixa manera
lo primer vers armoniós,
lo primer desitj de gloria,
y 'l primer plagi del mon.

A. LLIMONER.

LLIBRES.

LA CUESTIÓN CUBANA.—Com á suplement al número 6 de *El Economista español*, la Comissió de propaganda del *Foment del treball nacional* acaba de publicar una contestació á las exposicions que han elevat diversas corporacions de la isla de Cuba al ministre de Ultramar.
Es un treball conciensut, molt abundant de

doctrina y enriquít ab numerosos datos, que portan lo convenciment al ánim. Ara sols falta que 'ls que passen lo temps agradablement entretenguts disposant del pressupost, se fassan càrrech de la rahó y la dongan á qui la tinga.

PROYECTO DE LEY DE INSTRUCCIÓN PRIMARIA.—Traball sotmés á la *Assamblea nacional de mestres* que vá celebrarse á Madrid lo dia 2 del corrent, enclou tot lo que necessita la suferta classe del magisteri pera poder cumplir ab dignitat y sense morir-se de fam la noble missió social que li está confiada. Si aquest projecte 's convertís en ley y 'ls governs la fessen cumplir, no hi ha dupte que millorada l' ensenyansa pública y enaltit lo mestre d' estudi, Espanya comensaria á empendre 'l camí de la seva regeneració.

ALMANAQUE BASTINOS PARA 1891.—Conté esmerats treballs deguts als principals autors de aquella important casa editorial.

EL PROBLEMA OBRERO, por D. Agustín Bonastre y Rosell.—Estudi de caràcter pràctic, que s'encamina a facilitar al obrer la adquisició en propietat de casetas construïdes expressament y a assegurar-se una pensió pels cassos de invalidés.

Los càlculs sobre 'l paper son molt hermosos; desgraciadament no sempre en aquesta classe de qüestions, la pràctica està d'acort ab la teoria.

UN VOLUNTARI DE CUBA Ó L' HONRA DE UN JORNALER.—Lo Sr. Piquet y Piera, 'ns ha favoregut ab un exemplar de aquest melodrama estrenat ab èxit, y representat un sens fi de vegades tant a Barcelona com a diferents punts de Catalunya.

RATA SABIA.

PRINCIPAL.

Sense que decayga un moment l'èxit del espectacle *Trafalgar*, s'ha efectuat l'estreno de una nova producció qu'es de creure durarà també bastant temps en los cartells. Se tracta de una parodia de la famosa *Carmen*, que porta 'l títol de *Carmela*, engiponada pèl Sr. Granés per lo que 's refereix a la lletra, y pèl mestre Reig per lo tocant a la música.

Consignant qu'es una parodia de l'òpera de Bizet y que denota algún ingeni tant en lo dibuix dels tipos, com en los xistes bastant groixuts que espurnejan en lo diàlech y que la música feta de retalls està molt apropiada a las situacions, casi ho haurém dit tot.

Unicament faltarà afegir qu' en la execució sobresurten y 's fan aplaudir molt la Sra. Romero y 'l Sr. Romea.

*

**

Sembla que passat Carnaval la companyia de aquest teatro serà aumentada ab las Sras. Alverá y Pino y 'ls Srs. Sigler, Palmada y altres.

ROMEA.

L'aconteixement que ha vingut a rompre la monotonia de las funcions donadas en aquest teatro, sigué la funció de dimars, dedicada a honrar la memoria del eminent Fontova.

Després de la representació de las pessas: *Lo mestre de minyons* y *Cura de moro* y del monòlech *L'últim graó*, s'estrenà una loa titulada *La mort de 'n Fontova*, deguda a la ploma de 'n Frederich Soler, en la qual hi prenen part varias figuras alegóricas, com Catalunya, sas quatre fillas las provincias catalanas, lo Teatro catalá, la Comedia y 'l Drama, totas las quals ensalsan al malaguanyat actor. Apareix per fi la seva imatge y van depositantse coronas de lloer al peu de la mateixa, apareixent los actors de la companyia que recitan poesias dedicadas a la memoria del difunt y degudas als Srs. Felú y Codina, Roure, Martí y Folguera, Ribot y Serra, Soler de las Casas, Frederich Soler, Molas y Casas y altres.

Lo recort tributat al actor en aquellas taulas mateixas ahont Fontova alcansá casi tots los triunfos de sa carrera, fins lluytant ab l'aspecte teatral que no podia menos que donárseli, conogué a molts dels espectadors, que plorarán sempre la desaparició irreparable del gran artista catalá.

*

**

Dissapte, a benefici del administrador senyor Franqueza, representació dels dos dramas de Camprodón: *Flor de un dia* y *Espinas de una flor*, representats pèl Sr. Riutort.

Aixó vol dir que 'l teatro estarà plé de gom a gom.

TÍVOLI.

No s'obrirá fins passat Carnaval.

Se preparan algunas obras d'espectacle, entre las quals s'hi conta *Tierra adentro* de 'n Coll y Britapaja.

NOVEDATS.

Dillúns benefici del primer actor Sr. Bonaplata, que posá 'l drama plé de interés *Los pobres de Madrid*.

Alcansá molts aplausos y no pochs regalos.

Aplausos, cridades a la escena y regalos preciosos valgué també al poeta Sr. Ubach y Vinyeta autor de *L'última pena*, la funció donada dimars a son benefici.

*

**

En preparació: la pessa *Lluna de mel* y 'l drama d'espectacle *Magdalena*, que serà posat a tot rumbo ab decorat y vestuari construït ex-profés.

CATALUNYA.

També pot dirse que la senmana se 'n ha anat tota en beneficis. A lo menos lo únich que s'ha estrenat ha sigut sempre a benefici de un ó altre.

A benefici de la Dorinda Rodríguez *Mademoiselle* y *No más chicos*. La primera plena de incidents y de xistes, pero un tant forsats y violents aixís los uns com los altres. Lo públich demaná 'l nom dels autors, que resultaren serho 'ls Srs. Saenz Hermúa (*Mecachis*) y Liminia.

En quant a la sarsuela *No más chicos*, dels senyors Granés y Montesinos y ab música del mestre Reig, se sembla molt a una altra obra ja coneguda. La única ventatja que té es que proporciona a la beneficiada pretext pera lluirse, fent tres ó quatre tipos diferents.

A benefici del Sr. Bosch s'estrená 'l juguet cómic-líric titulat *Brinquini*, y sabent que ha sigut escrit pera 'l Sr. Bosch, lo títol diu tot lo que 's necessita per saber de que 's tracta. Lo Sr. Bosch ja sab tothom que ademés de un bon baix cómic es un bailari de primera forsa: es a dir, un *Brinquini* inverossimil. Ja tenen, donchs, explicat, lo que 's proposá al posar en escena aquesta obra 'l dia del seu benefici.

En cambi ab la sarsuela catalana *Dorm* dona mostres de ser un característich escelent, recullint aplausos y riallas a toneladas.

*

**

Lo dia 10 del pròxim febrer acaba sos compromisos l'actual companyia.

Pera substituhirla ha anat a Madrid lo Sr. Molas y Casas, qui sembla tornarà ab un floret de nous artistas.

Perque 'l *filón* de las joguinas y sarsuelas curtas, encare dona.

GAYARRE.

S' ha tornat á posar l' ópera *Faust*, pero millorada en un ters y un quint.

En primer lloch, l' ópera de Gounod ha sigut dirigida ab l' acert acostumat pèl mestre Sadurni y en segón terme, en ella ha debutat la Srta. Calvera, que demostrá molt bonas condicions y una veu molt equilibrada y de bonich timbre.

Lo tenor Valassi, á qui ja 'l públich havia aplaudit ab justicia en la *Favorita*, féu gala de sa veu flexible y d' una notable intuició artística.

La Srta. Juliá féu un Siebel molt posat en ordre, demòstrant que cada dia adelanta en sa carrera.

Lo baritono Pocovi, 's feu aplaudir aixís mateix, especialment en la gran escena de la mort.

Total: un *Faust* que sembla impossible que pugá donarse á dos ralets l' entrada.

N. N. N.

PADLEWSKY FALSIFICAT.

En la vehina nació y en l' any mil vuit cents noranta un assassinat qu' espanta se va fer á traició.

Tots los periódichs al punt varen dir que 'l criminal á un insigne general d' un cop va deixar difunt.

L' assessi prompte fugia com se sol fé' en iguals cassos, burlantse de tots los llassos que la justicia extenia. Es á Italia, deyan uns; altres deyan á Inglaterra, ha fugit á un' altra terra, hi afegian també alguns. Y per més que tots buscavan, y per més que tots corrian, al tornar tots responian que al criminal no trobavan.

Veyent donchs los entrebanchs trobats per la policia, al qui 'l prengué, s' oferia una porció de mils franchs; pro com ningú deya ré, lo temps anava passant; lo criminal tan campant, la policia també; fins que un día una nació que porta lo nom d' Espanya, en participar s' afanya que al fi ha agafat al traidó, que ha guanyat lo capital, que ella ha alcansat la victoria, que á n' ella li cab la gloria d' haver pres al criminal.

Lo telégrafo funciona per aquí y per tot arréu, en los diaris sòls se véu lo que Espanya tan pregona,

¡VISCA LA SINCERITAT!

(CAMPANYA ELECTORAL CONSERVADORA)

—¿Es dir que tampoch vindrás á menjar aquests días, Rudrigas?
—¡No, dona, no! Ja se cuyda el achuntament de darnos bons dinars. ¿No ves que hemos de fer diputats y nosotros som los achents que más trabajamos?

y 'l poble, qu' está impacient per sapiguer la vritat, va esperant lo resultat de aquest assumpto pendent.

Al últim vé la noticia de Fransa, que ser no pot que en *Padlewsky* siga á Olot ni en poder de la justicia; venen datos de París de 'n *Padlewsky* verdader, per saber si 'l presoner es un *Padlewsky* postís; li prenen mida del nas, de quin color tèn las cellas, la forma de las orellas, si tèn curt ó llarch lo bras, si las dents postissas porta, si va ó no ben pentinat, si es un home ben format, si tèn la espinada torta, y de un examen aixís fet ab tanta exactitut, al últim hem sapigut que contestan de París: que 'l prés que tenen á Espanya y en *Padlewsky* verdader se semblan tots dos tan bè... com un ou y una castanya; que aquell que creya á conciencia que 'l diné había guanyat, resulta que s' ha quedat á la lluna de Valencia; y que aquest socio tranquil que com á *Padlewsky* passa, ha donat una carbassa al Governador civil.

Resumen: que 'l criminal per ara agafar no 's pot, que s' ha fet célebre Olot, y una planxa colossal.

L. C. CALLICÓ.

Ja hi torném á ser.

Demá passat eleccions de Diputats á Corts per tota Espanya. ¿Qué passarà? Es de creure que lo de sempre. Se farán tants jochs de mans com se puga: allá hont no arribi la forsa del govern, hi arribará l' astucia; y si l' astucia no basta, llavoras se verificará la gran sort, reservada sóls pèls cassos extraordinaris.

La gran sort que porta per titol:—*La barra mágica.*

¡Ja la veurán quina barra!

De moment, y per lo que toca á Barcelona, ja tot está preparat perque 'ls electors de bona fé 's diverteixin y passin molt distret lo dia de l' elecció.

Teniam aquí 137 seccions, que son las que van servir peral' elecció de Diputats provincials. Pero com desde llavoras se 'n han suprimit algunas, refundintse casi bè totas, ab retalls las unas de las otras, y correntse la numeració; y com ademés s' han cambiat la majoria dels locals ahont déu efectuarse l' acte, resulta que 'ls electors s' han quedat á las foscas ó poch menos.

Ningú sab á horas d' ara de quina secció es, ni á quin local tèn de anar á emetre 'l vot.

De manera, que 'ls electors haurán de anar seguint mesas, com qui segueix monuments pel dijous sant, fins que se 'n cansin

Aixó es lo que volen: quants menos importúns hi haja, més rodóns sortiran los jochs de prestidigitació.

Sembla que 'ls vehins de la Esquerra del Eri sanche, en vista de la candidatura fusionista del Sr. Marcet, protegida pèls ministerials, tenen lo propòsit de tirarse en contra d' ella com á lleóns.

Un propietari de aquells indrets m' explicava la causa de aquesta actitud, dihentme:

—Lo Sr. Marcet s' ha negat á construhirnos l' *apeadero* de la línea de Fransa. Donchs á pesar de no haverhi *apeadero*, ja veurá com nosaltres l' *apehém*.

Lo Sr. Orellana, que morí 'l dillúns últim, era un literat distingit, encare que ja feya alguns anys que havia deixat la literatura propiament dita per escriure exclusivament memorias y dictámens de caràcter proteccionista, al servey del *Foment del treball nacional*.

També en aquest concepte donava mostrás de una gran competencia y de una gran facilitat de ploma.

Dimecres van enterrarlo.

Un concurrent á la fúnebre cerimonia, va observar una cosa extranya.

Al passar lo cadáver del Sr. Orellana per davant del monument á Güell, situat en la creu que forman la Rambla de Catalunya y la Gran-via, l' estatua del acaudalat fabricant va tornarse roja, com si li ocorregués alguna cosa.

Davant de un fenòmeno tant extrany, siguen molts los que manifestaren una gran sorpresa. ¿Significava una tal mudansa en un objecte inanimat com es una estatua, que sense la ploma privilegiada de Orellana, en Güell no hauria escalat may aquell pedestal?

¡Chi lo sà!

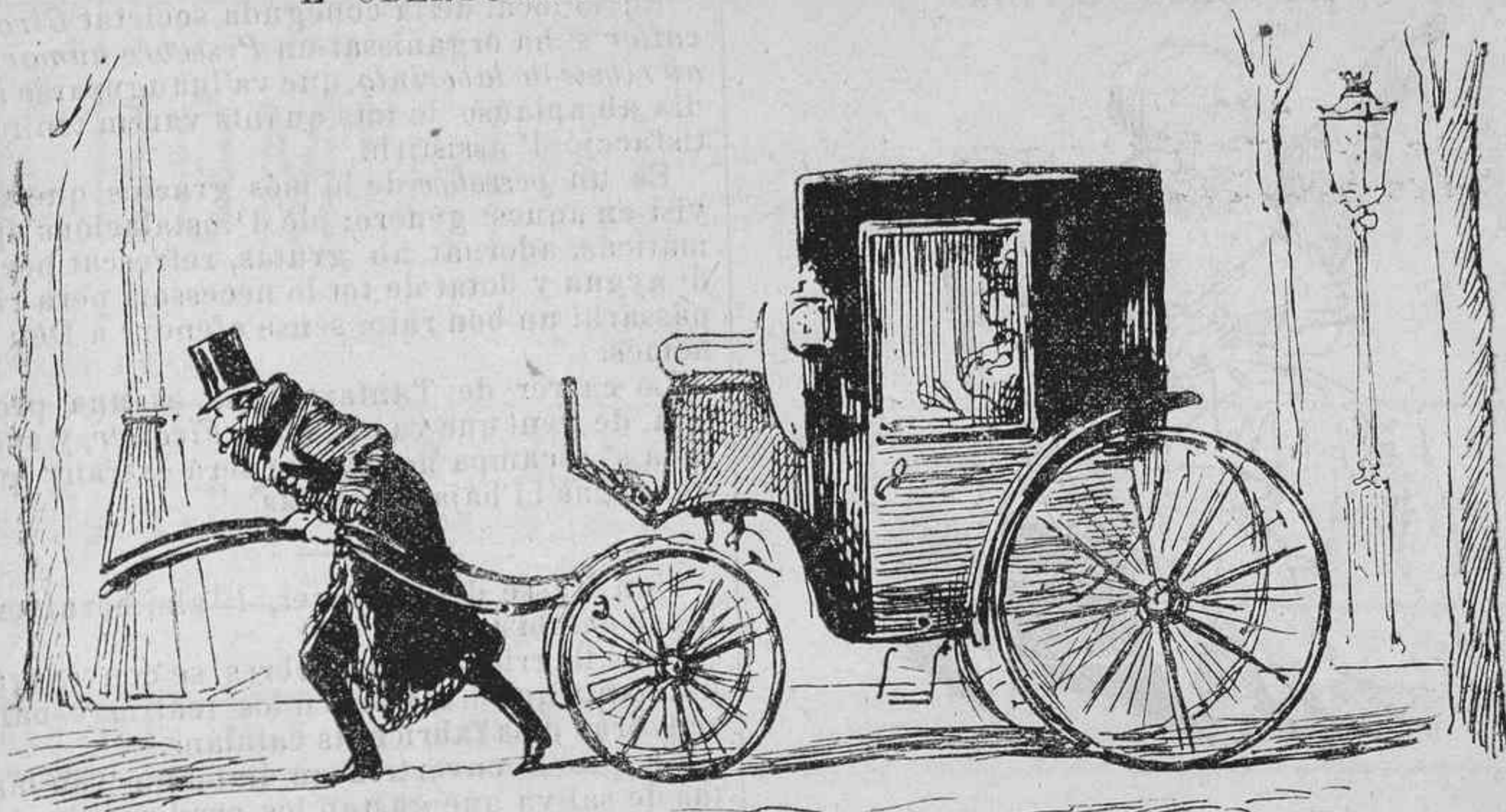
Diu un periódich qu' en la secció 29 de las llistas electorals, y carrer de la Riera del Pi. n.º 2, hi consta 'l nom del elector D. Salvador Taberner y Elias, que ha alcansat (agáfinse á la paret) la avansada edat de ¡275 anys!

UN TRAJE PÈL BALL DE MÁSCARA.

—¿Qué me 'n dius d' aquest vestit?
—Es d' una forma molt nova;
pero sent un traje d' Eva,
trobo que hi ha massa roba.

L' OBERTURA DEL PASSADÍS A LA RAMBLA.

¡Ja sabem per qué 'ls senyors
volen obrí 'l famós pas!
Per pogué arribá al Liceo
com qui diu en un instant.

Aixís, si 'ls fuig lo cotxero
ó 'ls cau malalt lo caball,
en agafantse ells al cotxe
son á casa en quatre salts.

Un elector nascut á l' any 1615, y que 'l dia del
Corpus de sanch ja contava 25 anys.

Vaja, que uns electors tan vells no poden anar
ni ab crossas.

Adelantan los preparatius pera celebrar de
una manera espléndida lo ball de trajos que pre-
para 'l *Círcul artístich* en lo gran saló de la
Llotja.

Fa dos anys los artistas varen emportarse'n la
palma, per la gran propietat dels vestits que
portavan; pero sembla que aquest any las damas
de las primeras familias de Barcelona, se dispo-
san pera pendre la revenja. Segóns noticias, se
veuran trajos espléndits.

Tot fa augurar que 'l ball que 's donará 'l pri-
mer diumenje de Carnaval, será una festa may
vista á Barcelona.

Llegeixo:

«Per Real Ordre s' han concedit los honors de
jefe superior de administració, lliure de gastos,
al diputat provincial D. Raimundo Durán y Ven-
tosa.»

No hi ha com ser fill de un papá més ó menos
célebre.

¿Qué ha de fé 'l papá? ¡Oy, oy!...
¡Los millors bobóns pèl noy!

He llegit aquests días no sé en quin periódich,
que 'l marqués de Comillas, guiat sempre pèl
més pur zel apostólich, acaba d' emprendre un
viatge á Tànger, ab l' intent de fundar en aquella
ciutat marroquí una capella catòlica.

Es de creure que 'ls moros, davant d' aquest
rasgo de pietat, se conmourán fins á lo més fondo
del ánima y que al veure la capella costejada
per l' opulent marqués se convertiran á dotze-
nas... ¡qué dich á dotzenas! .. á grossas y tot.

De aques a manera 'ls pobres accionistas de la
Trasatlántica, que fá tants anys que no cobran
ni un céntim, ja tindrán companyia.

Moros y accionistas se 'n aniran al cel en cos
y ánima.

Los cegos de Barcelona han dirigit un manifest
al públich.

Ara no 's cregan que li hajan dirigit un ma-
nifest electoral... no, senyors: res d' aixó. Per ce-
gos que sigan los infelissos, no ho son tant com
certs candidats que aspiran á obtenir un acta
de diputat en aquest temps de trampas.

En són manifest, los cegos de Barcelona donan
compte dels seus propòsits encaminats á crear
una societat que tinga vida propia, á treballar
per viure, á organitzar una orquesta y un banda,
á donar concerts y balls... en una paraula, á
centralisar la música que avuy escampan anant
separats.

* * *

També 's prometen crear un periódich ab sor-
presas pèl públich y realisar altres pensaments
que 'ls emancipin de la limosna.

De moment organizarán «una cuestación pú-
blica en forma de cabalgata, en la que os harán
oir su banda musical y de la que esperan mag-
nífico resultado, pues nunca habéis sido sordos
cuando se ha tratado de que secundarais una
empresa noble y generosa.»

Ja poden contar que no serém sòrts, ni á la
sèva demanda, ni á las sèvas notas musicals.

¡No 'n fal'aria d' altra!... Ells cegos y nosal' res
sòrts, Barcelona semblaria la ciutat de la gent
esguerrada!

Es una bona idea la que acaricia l' arcalde de
crear assilos de nit, ahont pugan anar á dormir
los infelissos que careixen de aixapluch.

Pero es precis que 's prenguin totas las midas,
perque 'ls tals assilos no 's converteixin en una
casa de mandra. Y ademés, perque en lloch de
assilos de dormir pèls pobres, no vingan á ser
assilos de menjar per unas quantas dotzenas de

LA VELLA JA FILA.

No sè quin dia serà,
pero á jutjar per las senyas,
deu ser dia de filà.

amichs dels regidors, qu' es casi sempre lo que succeheix en semblants cassos.

A Inglaterra, ahont fins la beneficencia reuneix una forma práctica y utilitaria, solen concedir alberch á tothom que 's presenta á demanar-ne.

Pero ab una condició.

La persona que dorm á expensas del comú, vé obligada al demati, en quant se desperta, á treballar una hora á benefici de la comunitat.

A las donas y gent de poca robustés se 'ls obliga á triar estopas: als homes robustos, á picar grava. Una hora y á passeig.

De aquesta manera 's coneixen desseguida 'ls que son desgraciats y dignes de que se 'ls auxilihi y 'ls que no tenen altre mal que ressentirse del os bertran.

Donem aquest detall, per lo que puga tenir de aprofitable.

Ha mort á Paris lo baró de Haussmann, autor del embelliment y transformació de aquella gran ciutat.

Napoleón III li havia donat carta blanca y ell va tirar més casas á terra que un bombardeig. Pero aixó sí, va embellir la capital de Fransa, fentne tal vegada la ciutat més hermosa d' Europa.

Y á pesar de tot, ha mort poch menos que desconegut.

Tothom se passeja pèls *boulevards* qu' ell trasà y apenas ningú 's recordava d' ell.

De l' época en que se 'l atacava com á despilfarrador se conserva una frase, un *calembur* que demostra lo expressiu qu' es en certas ocasions lo *sprit* francès.

Tothom sab qu' existeix una obra literaria titulada: *Contes fantastiques de Hoffmann*. Donchs per atacar la gestió administrativa del implacable reformador, va publicarse un folleto titulat: *Les comptes fantastiques de M. Haussmann*.

Lo titul per sí sol va fer tanta gracia, qu' en un moment va agotarse l' edició.

En lo local de la coneguda societat *Círcol Fivaller* s' ha organissat un *Pessebre humorístich, ab ribets de laberinto*, que va inaugurar-se aquest dia ab aplauso de tots quants varem tenir la satisfacció d' assistirhi.

Es un *pessebre* de lo més graciós que s' haja vist en aquest género; plé d' instalacions epigramáticas, adornat ab grutas, refrescat per salts d' aygua y dotat de tot lo necessari pera riure y passarhi un bon rato, sense ofendre á Déu ni als homes.

Lo carrer de Tantarantana es una professó feta, de gent que va al *Círcol Fivaller*, y si la noticia s' escampa massa, no serà extrany que alguns díes li haja empentas.

Una frase de 'n Moret, l' almibarat orador lliure-cambista:

«Las llágrimas dels pobres se convertirán en diamants que lluhirán en los teatros y balls las senyoras dels fabricants cataláns.»

Lo que 's converteix en diamants son las gotas de saliva que gastan los oradors lliure-cambistas, al empendre la defensa dels seus des-acreditats principis.

Sols que aquests diamants los venen tots als estrangers, á preu de la vida dels treballadors espanyols.

Perque vaja, que si las cosas succehissen, tals com en Moret suposa, en lloch de posarse á fabricar discursos de crocant, fabricarian cosas més sólidas, fent la competencia als industrials de Catalunya.

Pero massa saben ells que las llágrimas qu' ells arrancan dels ulls del obrer son molt amargas.

Tinch de participarlos una bona noticia.

La próxima senmana, ab motiu de celebrarse diumenje 'l Carnestoltas, la *Campana de Gracia* publicarà número extraordinari, dedicat á tant divertida festa.

Essent la *Campana* un periódich polítich, y prestantse tant al género propi de aquell número especial, lo Carnaval polítich que reyna á Espanya de un cap de l' any al altre, no 'ls haig de dir quin número més aixerit sortirà.

Medicaments del Dr. WOOM

Aixerop lactífich,
per aumentar la cantitat y millorar la calitat de la llet. Utilíssim per mares y didas.

Aixerop pectoral,
pera curar tota classe de tos.

Aixerop antidiarreich - estomacal,
per curar las diarreas y malalties de ventrell.

ÚNICH DEPÓSIT:

AIXEROPERÍA

DEL

DR. GENER

Petrizol, 2, Barcelona.

LOPEZ-EDITOR. Llibreria Espanyola. Rambla del Mitj, número 20, Barcelona.

Obra nova

LO ROMIATGE DE L'ÀNIMA

PER

VÍCTOR BALAGUER

Preu UNA PESSETA.

LEY ELECTORAL

PARA DIPUTADOS Á CORTES Y SENADORES

Precio 2 pesetas.

JOSÉ ECHEGARAY

SIEMPRE EN RIDÍCULO

DRAMA EN TRES ACTOS Y EN PROSA

← Ptas. 2 →

A. VITÚ

PARIS

VERSIÓN CASTELLANA

DE

E. PARDO BAZAN

VAN PUBLICADOS

4 cuadernos

á UNA PESETA el cuaderno.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA.—*Ins-pi-ra-ci-ó*
2. ID. 2.ª—*Pa-e-lla.*
3. ENDEVINALLA.—*La A.*
4. ACENTÍGRAFO.—*Sòrt-Sort.*
5. TRENCA-CLOSCAS.—*Perot lo lladre.*
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Mercantil.*
7. ROMBO.—

D
L L O P
L L I R I S
D O R O T E A
P I T E T
S E T
A

8. GEROGLÍFICH.—*Un y un fan dos.*

XARADAS.

I.

Cantars bilingües.

*Si quieres, hermosa niña,
ser mi esposa. yo te juro...
que anirem á Hu-dos-tres-quart
tots dos á caball de un burro.*

*Eres bonita y graciosa,
es tu rostro angelical;
pro no 't podrás casá' ab mí
perque noya no ets tres-quart.*

*Si no vengo á verte, hermosa.
por la noche hace ya tiempo
es perque m' hu-quarta-quinta
cops de garrot lo teu gueto.*

*Para darte un beso un dia
á tu ventana subí
y un quart-quint-tres que portava
á las mans me va fugir.*

*Si tanto dices que me amas
dame un i prueba, Una-quinta;
cómpram una tot, y 't juro
que creuré que molt m' estimas*

DOMINENGO BARTRINANGA.

II.

*Jo coneix á un hu-dos-terça
qu' en lo carrer de la Tot
planta una hu-dos-quarta-quinta
per si fer negoci pot.*

SALA Y PREC.ÓS.

ANAGRAMA.

*Tot cada més la María
per tres total que manté
un quintá bastant reple
de sagonet ¡quí ho diria!*

PEPE RAMOGOSA.

¿A QUI ESPERA?

*¿Esperará al seu senyor?
¿esperará al seu cosí?
¿esperará al seu fulano?...
Si 's gira, fassinli di.*

TRENCA CLOSCAS TRIPLE.

LOLA CASELLAS Y M. TI.	COMAS T. Y LIAS.
	ALELLA
S. ELISA L. Y MALL.	
OCATA.	

Formar ab las letras de cada un, degudament combinadas, lo títul de un drama catalá.

F. ESCOLA-RATA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Carrer de Barcelona.
- 4 5 6 1 2 7 8 6.— " " "
- 1 6 3 6 7 8 1.— " " "
- 6 3 6 5 8 6.— " " "
- 4 6 5 3 0.— " " "
- 7 6 1 7.—Animal de pel.
- 9 6 5.—Comestible.
- 4 8.—Carrer de Barcelona.
- 9.—Consonant.

PI Y M. TAMARIT.

TERS DE SÍLABAS.

... ..
... ..
... ..

Primera ratlla vertical y horisontal: en las iglesias n' hi ha.—2.ª: en las casas de pagés.—3.ª nom d' home.

A. C. Y BARRETINA.

GEROGLÍFICH.

TRE

×
C
LA III LA
K

E. SUNYÉ Y S. LOPEZ.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.